

# Ekosofias Nyhetsbrev

NOVEMBER 2018 - TJUGOSJÄTTE ÅRGÅNGEN

## RESISTENS MOT VÄXTSKYDDSMEDEL HOTAR PLANETEN

Gränsen för vad vår planet tål i termer av växtskyddsresistens är överskriden i flera delar av världen, konstaterar forskare.

Användningen av grödor som genmodifierats att vara resistenta mot glyfosat eller att innehålla Bt-bakterier (en jordbakterie) som skyddar mot insektsangrepp har lett till att resistens mot de medlen spritt sig i en grad som regionalt hotar växtodlingen. Gränsen för vad de delarna av jorden tål är därmed överskriden. För andra typer av växtskyddsmedel är resistenssituationen globalt sådan att det antingen förekommer resistens mot flera olika medel och medel med lägre verkningsgrad måste användas, eller att en typ av resistens är vanlig med få alternativa metoder för bekämpning. Ingen av växtskyddsgrupperna är inom den säkra zonen där det inte förekommer resistens i någon högre grad och det finns många effektiva alternativa medel. Slutsatserna dras av en grupp forskare som gjort en genomgång av befintlig forskning på antibiotika- och växtskyddsmedelsresistens. Samtidigt som genmodifierade grödor pekas ut som drivkrafter för spridning av motståndskraft noterar forskarna att de även kan bidra till att minska resistens. När växtskyddsmedel som slår brett ersätts med mer specialinriktade, som Bt-grödor i Australien, kan det leda till att naturliga fiender till den insekt man vill bekämpa får bättre förutsättningar. Forskarna konstaterar att en fortsatt kapprustning där nya växtskyddsmedel driver fram ny resistens inte kommer att vända utvecklingen. Det som krävs, menar de, är en avrustning i det biokemiska kriget mellan människor och de organismer som konkurrerar med oss om grödorna. Forskarna anser att det kan uppnås med en syn på upprätthållande av en låg resistensgrad som en ekosystemtjänst, där en mångfald av metoder för bekämpning av smittor och skadedjur tillämpas. Icke-resistenta organismer måste ses som en tillgång i sig, hävdar de.

*Atl.nu*

## KLIMATÅTGÄRDER MÅSTE MÅNGDUBBLAS FÖR ATT NÅ MÅLEN ENLIGT FN-RAPPORT

Med nuvarande utveckling går vi sannolikt mot en tregradig uppvärmning av jordens temperatur till år 2100 med fortsatt uppvärmning efter det, enligt rapporten Emissions Gap Report 2018. Det är ett scenario som kan göra det svårt för människor att överleva på jorden.

I Parisavtalet från 2015 enades världen om att hejda uppvärmningen till under två grader och sträva efter 1,5 grader jämfört med temperaturen på jorden i slutet av 1800-talet. Nu har forskarna utvärderat hur långt länderna har kommit för att hålla sina löften. Hittills är bara 57 av 197 länder på rätt väg för att klara målen till 2030.

Förra året ökade koldioxidhalterna i atmosfären till nya rekordnivåer. Analys av de ökade utsläppen och de uteblivna åtgärderna visar att länderna behöver tredubbla sina ansträngningar för att nå tvågradersmålet och femdubbla sina ansträngningar om 1,5-graders målet ska nås.

Enligt rapporten är det fortfarande möjligt att nå de mål som satts till 2030, men hittills har man inte sett de storskaliga åtgärder som krävs.

– Om IPCC-rapporten var ett brandlarm är det här en mordbrandsutredning. Vi matar elden trots att medlen för att släcka den finns tillgängliga, säger Joyce Msuya från FN:s miljöprogram.

*Svt*

## ·EKOSOFIA·

### **HALTEN AV VÄXTHUSGASER I ATMOSFÄREN FORTSÄTTER ATT ÖKA**

Halten av växthusgaser i atmosfären nådde nya högstanivåer 2017 enligt WMO:s årliga rapport Greenhouse Gas Bulletin. De ser inga tecken på vändning eller minskning av ökningstakten. Halten av växthusgaser i atmosfären driver den långsiktiga klimatförändringen, höjningen av havsnivån, försurningen av haven och förekomsten av mer extremt väder.

I den årliga rapporten om växthusgaser i atmosfären redovisar världsmeteorologioorganisationen WMO att koncentrationen av samtliga växthusgaser fortsatte att öka under 2017.

I ett pressmeddelande understryker WMO:s generalsekreterare Petteri Taalas allvaret i situationen när han pekar på att senast det var liknande halter av växthusgaser i atmosfären var för 3–5 miljoner år sedan, då det var 2–3 grader varmare och havsnivån var 10–20 meter högre än nu.

– Vetenskapen är tydlig. Utan snabba nedskärningar i koldioxid och andra växthusgaser kommer klimatförändringen att ge ökande destruktiva och oåterkalleliga effekter på livet på jorden. Fönstret med möjlighet att agera är nästan stängt, säger Petteri Taalas, WMO:s generalsekreterare.

– Det här säger verkligen något om allvaret i situationen, och är en kraftfull uppmaning till att använda tiden att agera innan de negativa konsekvenserna blir för stora, säger Erik Kjellström, professor i klimatologi på SMHI.

### **USA-STUDIE GER TRUMP MOTHUGG OM KLIMATET**

USA:s president Donald Trump är skeptisk till att människan ens påverkar klimatet.

Men en stor statlig rapport varnar för enorma ekonomiska följder i landet av klimatförändringarna.

Rapporten på över 1 000 sidor är gjord på uppdrag av kongressen och har sammanställts av cirka 300 forskare och representanter från 13 statliga myndigheter och departement.

"I slutet av det här århundradet kan de årliga förlusterna i de Förenta staterna på grund av klimatförändringar ha nått hundratals miljarder dollar", står det i rapporten National Climate Assessment.

De fastslår att effekterna av klimatförändringarna kommer att slå mot den globala ekonomin och att det krävs "omfattande och hållbar globala utsläppsminskningar och regionala anpassningsinsatser" för att bromsa de förväntade skadorna på amerikansk infrastruktur, egendom och ekonomisk tillväxt.

"Klimatpåverkan utanför våra gränser förväntas i ökande grad påverka vår handel och ekonomi, inklusive import- och exportpriser och amerikanska företag med verksamhet och försörjningskedjor utomlands", står det.

Trump avfärdade fjolårets upplaga av samma rapport och har de senaste dagarna avlossat flera inlägg på Twitter där han noterar kylan på USA:s östkust och använder den för att ifrågasätta den globala uppvärmningen.

Så här skriver amerikanska AP News:

"Samtidigt som Kaliforniens katastrofala bränder avtar och återuppbyggnaden efter två orkaner kommit igång, lanseras en ny statlig rapport som just varnar för att dessa typer av katastrofer i USA förvärras på grund av den globala uppvärmningen."

Den nationella klimatbedömningen skrevs alltså långt innan de senaste dödliga bränderna i Kalifornien och innan orkanen Florence och Michael drabbade östkusten och Florida. Den slår fast att värme-extremer redan har blivit vanligare, intensivare, mer utbredda och med längre varaktighet." Rapporten noterar att de senaste åren har slagit rekord för väderrelaterade skador, skador som kostat nästan 400 miljarder dollar sedan 2015.

### **UNESCO: AKUT HOT MOT STÄDER VID MEDELHAVET**

Allt fler kulturarv ligger pyrt till på grund av klimatförändringar. Enligt FN-organet Unesco är 49 världsarv i medelhavsområdet i fara, rapporterar SVT.

## ·EKOSOFIA·

Ett exempel på utvecklingen är kulturstaden Venedig som nyligen drabbades hårt av ett oväder. Hela 75 procent av staden översvämmades vilket resulterade i att den snart tusenåriga Markuskyrkan åldrades tjugo år på en dag.

– Vi är ganska sena i vår reaktion. Tyvärr är det den här typen av scener vi sett i Venedig som vi kommer att se mer av framöver, säger Mats Djurberg, generalsekreterare för svenska Unesco-rådet, till SVT.

Att skydda kulturarv är inte en högprioriterad fråga i klimatsamtal enligt Mats Djurberg. Men han hoppas att de senaste händelserna i Venedig kan fungera som en väckarklocka.

– Kulturarv är väldigt centralt i ett samhälle. Det är någonting som bidrar till social sammanhållning. Studier på människor i krissituationer visar att de självfallet vill ha mat och husrum men kulturarv kommer väldigt högt upp på den listan, säger Mats Djurberg och fortsätter:

– Kulturarv är kopplat till identitet, normalitet och är också något som kan bidra till återuppbyggnad.

### **NU VET VI HUR SVENSK KONSUMTION PÅVERKAR MILJÖ OCH KLIMAT UTOMLANDS**

För första gången har Statistiska Centralbyrån (SCB) tagit fram siffror på hur svensk konsumtion påverkar miljö och klimat utanför Sveriges gränser. Beräkningarna visar bland annat att 65 procent av alla utsläpp av växthusgaser kopplade till svensk konsumtion sker utanför våra gränser.

– Vi behöver fler indikatorer kopplade till hållbar konsumtion för att kunna se effekter av beslutade åtgärder och styrmedel, säger Anita Lundström på Naturvårdsverkets Hållbarhetsenhet.

Det är det nya forskningsprogrammet Prince, som beställts av Naturvårdsverket och som leds av SCB, som forskar kring att synliggöra den globala miljöpåverkan från svensk konsumtion. I Prince har ett flertal forskningsaktörer varit delaktiga, bland andra KTH, Chalmers, norska NTNU, TNO, Stockholm Environment Institute och Leiden University.

Forskarna har tagit fram ett antal indikatorer som visar konsumtionens miljöpåverkan på luft- och klimatutsläpp, användning av mark, resurs- och vattenanvändning samt användning och utsläpp av kemikalier.

Enligt SCB har miljöpåverkan från svensk konsumtion, trots ökad tillväxt under mätperioden 2008 – 2014, minskat något, men är fortfarande höga räknat per capita.

Forskningen är beställd av Naturvårdsverket och sammanfattas i rapporten "Miljöpåverkan från svensk konsumtion – nya indikatorer för uppföljning". Den ska fungera som vägledning åt svenska politiker att uppfylla det så kallade generationsmålet.

– De stora koldioxidutsläppen från avskogning som påverkas av svensk konsumtion orsakas framför allt av palmolja från Sydostasien och nötkött som importeras från Latinamerika, främst Brasilien, säger Martin Persson, forskare vid Chalmers tekniska högskola, till SR Ekot.

### **KONSUMTIONEN MÅSTE NED FÖR ATT NÅ KLIMATMÅL**

Konsumtionen måste halveras om klimatmålet ska nås. Naturvårdsverkets färskaste siffror (se notis ovan) visar på att kraftfulla åtgärder behövs både från politiker och enskilda.

Nu måste vi alltså minska utsläppen drastiskt.

– Om man kopplar utsläppen från konsumtionen till FN:s klimatpanel, IPCC:s, 1,5-gradersmål så måste utsläppen halveras till 2030. Då ska de vara 4–5 ton per person och år, säger Jonas Allerup, klimatanalytiker på Naturvårdsverket. Till 2050 måste utsläppen ned ännu mer. Konsumtionen får bara vara ett ton per person och år.

*Aftonbladet*

### **KRAFTIG HÖJNING AV KOLDIOXIDPRISET KRÄVS FÖR ATT UPPNÅ FOSSILFRI- MÅLET**

Det krävs att den svenska koldioxidskatten på diesel och bensin höjs om den i någon väsentlig mån ska bidra till att uppnå miljömålet om 70 procents minskade utsläpp till 2030 från transporter. Om inga andra styrmedel än koldioxidskatten skulle användas för att minska utsläppen, skulle den behöva höjas med upp till nio kronor per kilo koldioxid.

Det menar Statens väg och transportforskningsinstitut, VTI, som i en rapport diskuterar samhällskostnaderna för transporter, vad gäller klimatpåverkan, buller, luftföroreningar, trängsel och olyckor.

### **AVANZA FÖRST MED NYTT KLIMATMÅTT FÖR FONDER**

Avanzas kunder kan nu filtrera och välja fonder märkta med låg koldioxidpåverkan genom ett nytt oberoende riskmått framtaget av Morningstar. Klimatsmarta val är inte alltid så enkla att göra, det gäller även inom sparande och investeringar. Samtidigt kan man göra stor skillnad just genom att allokera sitt sparande till mer hållbara investeringsalternativ. Närmare 4 000 miljarder kronor på den svenska sparmarknaden investeras i fonder, och 80 procent av Sveriges befolkning har ett fondsparande. Enklare klimatsmarta val kan ge många kronor till en bättre framtid.

– Att kunna spara och investera klimatsmart känns som en självklarhet. Därför är vi extra glada för det nya riskmättet för fonder som Morningstar utvecklat. Att vi dessutom blir den första aktören i världen som får erbjuda våra kunder denna möjlighet gör det extra roligt, säger Rikard Josefson, VD Avanza. Låg koldioxidrisk är ett mått som utgår från två delar, ett lågt CO<sub>2</sub>-riskvärde och begränsad exponering mot fossila bränslen. Riskmättet visar att fondens innehav har förutsättningar att klara av en omställning till ett samhälle med fokus på låga koldioxidutsläpp. I dagsläget uppfyller cirka 250 fonder hos Avanza Morningstars krav och omfattas av det nya riskmättet. Beräkningen görs kvartalsvis.

### **RIKSBANKEN SER KLIMATRISKER FÖR DEN SVENSKA PENNINGPOLITIKEN**

Klimatförändringarna kan leda till en mer oberäknelig inflation och nya faror i det finansiella systemet. På sikt kan Riksbanken behöva införliva olika klimatrisker i sina ekonomiska analyser, något som inte görs i dag, enligt en rapport från Riksbanken

– Främst är det sådant som värmeböljor och översvämningar som kommer att påverka tillväxten, matpriserna och inflationen. Mer extremväder som förstör fast egendom kan också få följder för försäkringsbolagen, säger Conny Olovsson vid Riksbankens forskningsenhet till Dagens Nyheter.

Riksbankschefen Stefan Ingves talade om de finansiella klimatriskerna under ett anförande i Frankfurt tidigare i höstas och pekade bland annat på Länsförsäkringars beslut att sluta försäkra nybyggda hus i klimatkänsliga kustområden.

– Riksbanken har inte verktygen att hantera den här sortens problem, men det är viktigt att fundera över dem och ta in dem i analysen, säger Conny Olovsson enligt Dagens Nyheter.

### **ELBUSSAR REDAN NU SAMHÄLLSEKONOMISKT LÖNSAMMA**

Förra året fördubblades antalet beställda elbussar i Europa och i år är ytterligare en fördubbling på gång. Enligt en ny rapport från den europeiska miljöorganisationen Transport & Environment är elbussarna – trots högt inköpspris – ekonomiskt fördelaktiga ur ett samhällsperspektiv.

Även om utvecklingen i Europa tagit fart ligger vi långt efter Kina, som har 99 procent av världens 385 000 elbussar och en mycket snabb tillväxt.

I Europa ligger Sverige på en åttonde plats efter Nederländerna, Storbritannien, Frankrike, Polen, Tyskland, Italien och Tjeckien.

I rapporten slås fast att totalkostnaden för elbussar idag är lägre än för diesalbussar om man räknar in externa kostnader. Elbussarna är dyra i inköp,

men räknas externaliteter i form av luftföroreningar, buller och utsläpp av växthusgaser för dieselbussarna in, ligger elbussarna ändå på plus, samhällsekonomiskt sett.

Att elbussarna har en överlägsen komfort och image, är möjliga att köra på lokalt producerad förnybar el och att man slipper investeringar i gas- eller dieselinfrastruktur, är andra fördelar, som tas upp i rapporten.

#### **RIKSREVISIONEN: TRAFIKVERKET ANVÄNDER INTE FYRSTEGSPRINCIPEN**

Trots att Trafikverket alltid ska pröva nya infrastrukturprojekt enligt den så kallade fyrstegsprincipen, så gör myndigheten inte det. Det visar en granskning av Riksrevisionen.

Fyrstegsprincipen innebär att alternativa åtgärder ska prövas stegvis innan dyrare investeringar i om- eller nybyggnad av transportinfrastruktur övervägs. Det vill säga att myndigheten i första hand ska försöka hitta en åtgärd som ger ett effektivare utnyttjande av det befintliga transportsystemet, utan att bygga något nytt. Ett exempel kan vara att undersöka om går att bygga en bussfil på en gata, för att öka framkomligheten. Tanken är att använda resurser bättre och minska trafikens negativa effekter på exempelvis trängsel, luftkvaliteten och klimatet.

Fyrstegsprincipen finns inskriven i Trafikverkets myndighetsinstruktion efter beslut från regeringen, men trots det använder Trafikverket inte alltid principen vid planering av infrastruktur. Ofta löses problem för varje infrastrukturslag för sig. Finns det framkomlighetsproblem på en väg, så löser man det genom att bygga en ny väg, och så vidare.

#### **SVENSKA FÖRETAG BLIR BÄTTRE PÅ HÅLLBARHETSKOMMUNIKATION**

Svenska storföretag blir generellt allt bättre på att kommunicera sitt hållbarhetsarbete, även om de flesta har en lång väg att gå till full transparens. Företagen är t ex sämre på att presentera strategier och resultat kring enskilda miljöområden som klimatutsläpp, energiförbrukning eller avfallshantering. Det visar en ranking där Webbyrån Comprend undersökt hur svenska storföretag kommunicerar via sina webbplatser.

82 procent av de största svenska bolagen presenterar en strategi för sitt hållbarhetsarbete, vilket är i nivå med de 500 största bolagen i Europa.

Även om bolagen presenterar en strategi för sitt hållbarhetsarbete, så är det fortfarande en bit kvar till att fullt ut uppfylla kapitalmarknadens förväntningar. Strategier ger en riktning för hur företaget avser tackla sina utmaningar, medan data påvisar dagsläget och huruvida strategin är genomförd eller ej.

Data och resultat gällande hållbarhet, såsom CO<sub>2</sub>-utsläpp, energiförbrukning eller avfallshantering är något som svenska företag till stor grad misslyckas med att presentera. 40 procent av företagen presenterar data för ett område gällande miljön, medan endast 22 procent av företagen presenterar data för två eller fler miljöområden, vilket skulle visa en tydligare bild av företagets miljöpåverkan.

#### **GRANSKNING AV SVENSKA BÖRSBOLAGENS HÅLLBARHETSARBETE**

I en ny ranking av 109 svenska börsbolags hållbarhetsarbete placerar sig Stora Enso, Skanska, Electrolux och H&M i topp. Granskningen visar dock att det finns stor förbättringspotential för hållbarhetsarbetet i många av bolagen.

Vid rankingen, som är gjord i samarbete mellan Ekonomihögskolan vid Lunds universitet, Dagens Industri och Aktuell Hållbarhet, har företagens webbplatser och års- och hållbarhetsredovisningar granskats. Dessutom har bolagen haft möjlighet att besvara en enkät med frågor om sitt arbete med FN:s 17 hållbarhetsmål, miljö, klimat, mänskliga rättigheter, anti-korruption och medarbetarfrågor.

– Vår ambition är inte bara att ranka hur företagen kommunicerar sitt hållbarhetsarbete. Vi vill gå bakom kommunikationen och se hur effektivt bolagens hållbarhetsarbete faktiskt är. Därför har vi gett företagen möjligheten att berätta hur deras arbetsprocesser ser ut bakom kulisserna, säger Susanne

Arvidsson, docent vid Lunds universitet och den som har haft det yttersta ansvaret att ta fram kriterier och arbetsprocesser för rankingen. Anmärkningsvärt nog visar rankingen att bara 51 av 109 granskade börsbolag var villiga att berätta mer ingående om sitt hållbarhetsarbete. Fler än hälften – 58 bolag – besvarade inte den enkät som gick ut och som också kunde höjt deras totalpoäng. Generellt visar rankingen att många börsbolag har mycket att förbättra i sitt hållbarhetsarbete. De 15 bästa bolagen når mellan 51 och 61 poäng av maximala 88.

*Aktuell Hållbarhet*

#### **LÄNSFÖRSÄKRINGAR DELTAR I FN:S PILOTPROJEKT OM KLIMATRISKER**

Länsförsäkringar kommer, tillsammans med 15 försäkringsbolag runt om i världen, att delta i FN:s pilotprojekt kring klimatrisker. Pilotprojektet kommer att ta fram metoder och modeller för hur framtida klimatscenarier kommer att påverka försäkringsbranschen.

Översvämningar, stormar, bränder och torka till följd av den globala uppvärmningen påverkar försäkringsbranschen och leder till stora skadekostnader. Därför blir det allt viktigare att förebygga skador genom omställning och anpassning utifrån klimatförändringar och främja nya konsumentbeteenden.

– Genom vår medverkan bidrar vi till nya metoder och angreppssätt för modellering av hur försäkringsbranschen påverkas av klimatförändringar. Dessutom får vi möjlighet att byta erfarenheter och få bättre förståelse för klimatrisker i ett globalt perspektiv tillsammans med andra ledande försäkringsbolag säger Ann Sommer, vd Länsförsäkringar Sak.

Länsförsäkringar kommer tillsammans med de andra försäkringsbolagen att ta fram verktyg och scenarioanalyser kring klimatrisker och redogöra för hur riskerna mäts och hanteras.

#### **PARIS FÖRBJUDER ÄLDRE DIESELBILAR I SOMMAR**

En rad europeiska storstäder jobbar för att få igenom förbud mot äldre dieselbilar, och nu har Paris politiker tagit ledningen. De har fattat ett beslut som innebär att alla dieselbilar som är 20 år och äldre inte längre får köra i huvudstaden. De är dessutom bannlysta i 79 kringliggande kommuner som ligger innanför ringleden A86, rapporterar Auto Evolution. Förbudet gäller från och med den 1 juli 2019. Bilar från och med modellår 2001 utestängs, och enligt Le Figaro riktar sig beslutet mot 800 000 fordon som politikerna vill få bort.

Svängremmen kommer sedan dras åt gradvis. 2021 kommer bannlysningen drabba bilar registrerade mellan 2001–2004, och året efter förbjuds fordon registrerade mellan 2006–2010. Men 2025 är det över för bränslet som helhet. Då förbjuds alla dieselbilar, oavsett hur rena de är. Den officiella planen är att beslutet ska följas av ett totalförbud för bensinbilar, detta som en del i ambitionen att Paris år 2030 ska vara en zon som är helt befriad från förbränningsmotorer.

*Ny Teknik*

#### **TÅGRESORNA ÖKAR – BESTRAFFNINGEN AV FLYGET FUNGERAR**

Under fjolåret började Region Jämtland Härjedalen tillsammans med Östersunds kommun att aktivt bestraffa flyg i tjänsten. Det har nu resulterat i att de kommunanställdas tågresor har ökat med 11 procent medan de kommunala flygresorna har minskat till 2010 års nivå, rapporterar Östersunds-Posten.

#### **VW:S STRAFF FÖR DIESELGATE – TVINGAS BYGGA LADDNÄT ÖVER HELA USA**

Volkswagen har ålagts att, som ett straff för dieselgate, bygga ett rikstäckande laddnät för elbilar i USA. Via dotterbolaget Electrify America måste VW investera miljarder i märkesoberoende ladduttag som ska vara tillgängliga för alla.

## ·EKOSOFIA·

Sajten Autonomotive News rapporterar att investeringen i laddinfrastruktur är ett led i den överenskommelse som den tyska tillverkaren har slutit med amerikanska myndigheter. Detta för den uppmärksammade skandalen med manipulerade utsläppsvärden.

VW-straffet kan även visa sig bli en dörröppnare för att få till stånd den infrastruktur som krävs för att normalisera nollutsläppsfordon. Genom att det tyska företaget tvingas bära en större ekonomisk börda, kan mindre tillverkare blomma.

I första skedet kommer Electrify America att bygga ett nät med snabbbladdare längs de större motorvägarna. Fas ett innebär byggandet av 484 snabbbladdarplatser i 17 storstadsområden och dessa ska vara på plats i mitten av 2019.

Utöver detta kommer man även att installera mer än 2 800 nivå 2-laddare vid affärer och flerfamiljsbostadshus. I de senare fallen ska laddarna doneras till fastighetsägarna.

*Ny Teknik*

### **"ANVÄND DE BÖNOR OCH ÄRTOR VI REDAN HAR"**

Sojabönan är ett vanligt inslag på den vegetariska och veganska marknaden i Sverige. Men produktionen av bönan är förknippad med en del miljöproblem. Forskare riktar nu blickarna mot lupin – en likvärdig böna som går att odla i Sverige.

Utöver lupinbönan tror Georg Carlsson, universitetslektor inom odlingssystemsekologi vid SLU att fler svenskodlade bönor kan spela en större roll i köket i framtiden.

– Vi behöver bli bättre på att utnyttja de bönor och ärtor vi har här, säger han och nämner bland annat åkerbönan, ärt, brun böna, kidneyböna och den svarta och vita bönan. Det är baljväxter som vi redan använder och som vi odlar här i Sverige, men det finns stora möjligheter att utnyttja dem ännu mer, säger han.

### **SVT-EXPERT ÅKER 1 300 MIL MED TÅG TILL VÄRLDSCUPS-TÄVLINGAR**

Den tidigare skidskytte-stjärnan Björn Ferry tar sin kamp för klimatet till en ny nivå i vinter. SVT-experten väljer att ta tåget från Storuman till tävlingarna i Italien och Slovenien, skriver SVT Sport.

– Jag har inte flugit på två år men nu kom jag till punkten att antingen säga upp mig eller ta mig till tävlingarna utan flyga. Vi satte upp som familjemål för några år sedan att bli fossilfria år 2025 så jag måste ta konsekvenserna av mina mål. Vi vill undersöka om den hållbara livsstilen finns och är eftersträvsvärd. Det tar ungefär två dagar att ta sig dit och två att ta sig hem, säger han till SVT Sport.

### **ÅRETS JULKLAPP 2018 – DET ÅTERVUNNA PLAGGET**

Handelns Utredningsinstitut, HUI Research, har något överraskande utsett Det återvunna plagget till Årets julklapp 2018. Med det menas att det ska vara ett plagg som helt eller delvis tillverkats av återvunna material eller vara second hand.

Motiveringen till valet är som följer: "Årets julklapp 2018 – det återvunna plagget – speglar de svenska konsumenternas intresse för nya hållbara alternativ och ökande oro för klimat och miljö. Med det återvunna plagget fångas en tidsanda där nya affärsmodeller och tekniska innovationer föds och tillsammans skapar en mer hållbar konsumtion."

**Rättelse:** I en notis i september månads nyhetsbrev redogjorde för vi en undersökning som det europeiska journalistnätverket EDJNet gjort, och som refererades av Sveriges Radio, med uppgifter om temperaturökningar i nordiska städer på flera grader, bl a i fem svenska städer.

Undersökningen byggde på att man jämfört två dataserier med temperaturdata som sinsemellan inte är direkt jämförbara.

EDJN har sammanställt sin rapport från 117 års klimatdata, över 100 miljoner datapunkter. Enligt nätverket berodde felet på strukturella och organisatoriska svagheter.

Temperaturökningen stämmer i sig, enligt Leo Valentin från J++ (ett nätverk av datajournalister, med kontor i Stockholm och Porto) till Sveriges Radio, men i Norden blev siffrorna överdrivna.

- Det är helt oacceptabelt såklart. Det är uttryckligen vårt enda jobb att se till att det vi publicerar är rätt. Och här blev det fel, säger Leo Valentin.

- För oss är det det värsta vi kan göra, att ha fel. Samtidigt var det julafton för klimatskeptikerna, säger Valentin.

Valentin tror också att "confirmation bias", förväntningen på ett visst resultat, spelade in.

- Trenden följde det som vi hade fått höra att vi kunde förvänta oss. Det gjorde att vi sänkte garden, medger Valentin.

Från den 25 maj 2018 gäller en ny EU-förordning om personuppgifter (GDPR). Som mottagare av Ekosofias Nyhetsbrev bedömer vi att du givit ditt samtycke till vår hantering av dina personuppgifter. Detta innebär att du även i fortsättningen kommer att få vårt nyhetsbrev.

Om du inte vill ha vårt nyhetsbrev så kan du meddela oss via mail eller telefon.



### **Vem säger vad – och varför? – 22 januari 2019**

En halvdag om opinion och kommunikation inom miljö och hållbar utveckling. I en värld där olika intressen försöker styra vad vi uppfattar som sanningar – vem kan man egentligen lita på?

Det här berör i allra högsta grad hållbarhetsfrågorna! Därför erbjuder ”de två Eko:na” – Ekosofia och Ekocentrum – för andra gången en utbildning där du får verktygen för att analysera och förstå vad som sägs och skrivs.

Se Ekocentrums hemsida för närmare detaljer – [www.ekocentrum.se](http://www.ekocentrum.se)

### **Grundläggande miljöutbildning – 21 februari 2019**

Från hot till möjligheter med trovärdigt miljöarbete – en halvdag om hållbarhet; grundläggande miljöfakta, miljöarbete och företagande.

Seminarier ger grundläggande miljökunskap samtidigt som det skapar ökad medvetenhet om miljöarbetet och dess möjligheter.

Utbildningen motsvarar kraven i Svensk Miljöbas.

Se vår hemsida för närmare detaljer – [www.ekosofia.se](http://www.ekosofia.se)

### **Kommunikation för miljö och hållbar utveckling**

En stark och trovärdig hållbarhetsprofil är i dag en avgörande framgångsfaktor för många företag och organisationer. Men hur går man tillväga – vad är tillåtet och otillåtet i marknadsföringen, vilka krav ställer omvärlden och hur lyckas man på bästa sätt förmedla att man har ett seriöst hållbarhetsarbete till medarbetare, kunder och andra intressenter.

Ett seminarium med workshop. Se vår hemsida [www.ekosofia.se](http://www.ekosofia.se)

### **IPCC:s specialrapport om 1,5 graders global uppvärmning – risker och möjligheter**

Ekosofia arrangerar seminarier och föreläsningar med anledning av den senaste rapporten från FNs klimatpanel IPCC. Vi redovisar de viktigaste slutsatserna, liksom hur det påverkar näringsliv och företagande.

### **Agenda 2030 – FNs globala hållbara utvecklingsmål**

Ekosofia arrangerar seminarier och föreläsningar med anledning av FNs mål för hållbar utveckling (SDG; Sustainable Goals for Development).

Vi redovisar de viktigaste slutsatserna, liksom hur det påverkar näringsliv och företagande.

– Vi är den första generationen som kan utrota fattigdomen och den sista som kan bekämpa klimatförändringarna, säger Ban Ki-moon, tidigare generalsekreterare i FN.

Ekosofias nyhetsbrev utkommer med 11 nr/år. Ansvarig utgivare är Bill Romanus.

För mer information om nyhetsbrevet kontakta Bill Romanus, [romanus@ekosofia.se](mailto:romanus@ekosofia.se).

För information om Ekosofia AB och våra tjänster kontakta Magnus Ruberg, [magnus.ruberg@ekosofia.se](mailto:magnus.ruberg@ekosofia.se).

### **Kort om Ekosofia AB**

Ekosofia AB är ett kunskapsföretag som verkar för hållbar utveckling.

Detta gör vi genom att erbjuda våra kunder att med hjälp av ett ökat miljömedvetande – ekosofi – nå såväl social och ekonomisk som ekologisk framgång.

Planerat och trovärdigt miljöarbete är vår metod.

Kommunikation – att åstadkomma dialog – är vårt främsta verktyg.

Vi arbetar som konsulter, projektledare och kvalificerade rådgivare.

Ekosofia AB grundades 1993 av Bill Romanus och Magnus Ruberg.

För ytterligare information – [www.ekosofia.se](http://www.ekosofia.se)